

Duurzame innovaties in het onderwijs: Een systematische literatuurreview

De invloed van (gespreid) leiderschap en de samenhang met contextuele, relationele en individuele condities

Aanleiding

Leraren, teamleiders en schoolleiders ontwikkelen vaak innovaties om het onderwijs te vernieuwen of te verbeteren. Echter, het duurzaam vertalen van innovaties naar de dagelijkse onderwijspraktijk blijkt niet vanzelfsprekend.

Duurzaam kan betrekking hebben op:

Verankeren en inbedden

Verbreden of opschalen

Blijvend vernieuwen

(Gespreid) leiderschap

Bij duurzame implementatie van onderwijsinnovaties spelen formeel en informeel aangestelde leiders een belangrijke rol.

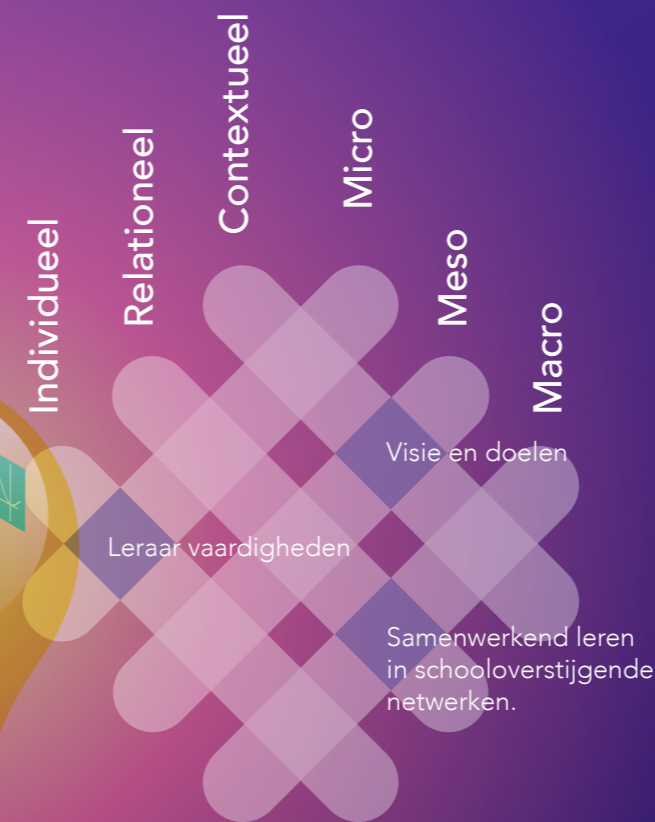
Formeel leiderschap
bijv. schoolleiders, teamleiders

Informeel leiderschap
bijv. teacher leaders

Contextuele, relationele en individuele condities

De duurzaamheid van onderwijsinnovaties wordt bevorderd als leiders oog hebben voor contextuele, relationele en individuele condities. Die condities kunnen betrekking hebben op verschillende niveaus die onderling samenhangen: het microniveau (in de klas), het mesoniveau (in de school) of macroniveau (regionaal of landelijk niveau).

Aanbevelingen

Op basis van de systematische analyse van 43 wetenschappelijke artikelen en 31 beleids- en vakpublicaties zijn er zes aanbevelingen geformuleerd voor de praktijk van (in)formele leiders:

Aanbeveling 1: Organiseer processen op zo'n manier dat ze niet afhankelijk zijn van enkele betrokken individuen die de innovatie trekken. **Het spreiden van leiderschap** en het betrekken van een **brede groep leraren** speelt daar een belangrijke rol bij.

Aanbeveling 2: Communiceer de visie en doelen van de innovatie en het innovatieproces helder en creëer **regelmatig momenten voor dialoog** in de agenda van de school.

Aanbeveling 3: Ondersteun leraren die experimenteren met innovaties, door open te staan voor hun ideeën en ervaringen, vertrouwen en respect te geven en een klimaat te creëren waarin fouten gemaakt mogen worden en van deze fouten geleerd wordt. Wees tegelijkertijd **rolmodel** voor inhoudelijke aspecten van de innovatie.

Aanbeveling 4: Creëer mogelijkheden voor leraren om **vaardigheden te ontwikkelen** die nodig zijn voor het implementeren van innovaties in de onderwijspraktijk. Dit kan door middel van **professionele ontwikkeling** of **samenwerkend leren**.

Aanbeveling 5: Word veranderdeskundig en **ontwikkel expliciete theories of improvement** die bijdragen aan een beter begrip van wat werkt als het gaat om innovatie binnen de eigen context.

Aanbeveling 6: Expliciteer de theory of improvement die gehanteerd wordt bij een innovatie, en ook **de inrichting van het innovatieproces zelf**. Hierdoor kan dit onderwerp van gesprek worden en bijdragen aan een gedeeld begrip en gedeeld vertrekpunt in een school.

Onderzoeksvraag

Hoe beïnvloedt (gespreid) leiderschap, in samenspel met contextuele, relationele en individuele condities op micro-, meso- en macroniveau, de duurzaamheid van onderwijsinnovaties binnen het primaire proces in het basis- en voortgezet onderwijs?

